

ETH DIARI

Numerò 193
dimèrcles 25 d'agost 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

AGER SE DISSOLEC ETH PARLAMENT DE CATALONHA

S'a dissolut eth Parlament de Catalonha qu'a aprovat 68 leis ena cincau legislatura.

Ager demorèc dissolut eth Parlament catalan, damb era publicacion en Diari Oficial d'Aràn dera Generalitat de Catalonha (DOGC) dera dissolucion e dera convocatòria des eleccions deth 17 d'octobre.

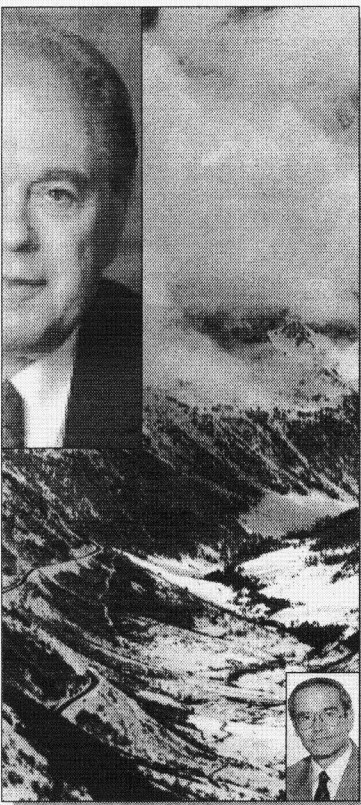
Eth Parlament concludic atau ena cincau legislatura en tot aprovar 68 leis.

Çò qu'a mercat d'ua faïçon especiau aguesta legislatura qu'ager acabèc a estat era Lei de Politica Lingüística, mès coneishuda coma era Lei deth Catalan. Aguesta lei que substituïrà era Lei de Normalisacion Lingüística deth 1983 polarisarà

pendents ans era polemica entre partits e era societat catalana.

D'aves leis importants si gueren era des Parelhes de Hèt e era deth Còdi de Família. Era prumèra siguec tanben polemica, damb posicions trobades. Era darrèra des leis importants, tanben fòrça polemica, ei era des Seleccions Esportives Catalanes.

GANYET (PSC) DITZ QUE "PUJOL A TRIGAT ER ANETO, MÈS DESBREMBE ETH PIRENÈU"

Eth baile dera Seu d'Urgel e deputat socialista, Joan Ganyet, manifestèc ager que "Pujol trigèc eth tuc der Aneto entà hè-mos a coneisher eth calendari electorau, mès descuede un aute viatge era realitat deth Pirènèu".

Eth deputat deth PSC afirmèc que "ei contradictòri escuelher eth punt mès naut deth Pirènèu entà convocar naues eleccions e, ath medeish temps mantier era postura tradicionau de CiU, qu'ena mia opinion ei indefensable, de remir eth coneishement explicít dera existència deth hèt montanhós e, per tant, d'un airau específic deth Pirènèu en conjunt de Ca-

talonha".

Ganyet convida Pujol a què "torne a pujar er Aneto e que d'aqui proclamèc solemnament qu'eth Pirènèu existís, e que serie bon entar equilibri territorial de Catalonha qu'eth Govern dera Generalitat lo reconèscue damb caractèr generau, tau coma ja a hèt reiteradaments Pasqual Maragall".

Eth dirigent socialista rebrembèc qu'eth sòn grop presentèc ua proposicion entà modificar er actuau Plan Territorial de Catalonha, que inclodie, entre d'aves causes, era existència dera zòna pirenenca e dera der Ebre.

AUÉ I A PLEN DETH CONSELH GENERAU D'ARAN

Aguest maitin tàs 12 ores, ena Sala des Sessions dera Casa deth Senhor d'Arròs se celebrarà ua session ordinària deth Plen deth Conselh Generau d'Aràn, damb eth següent orde deth dia:

- 1.- Aprovacion, se procedís des actes des sessions anteriores.
- 2.- Balhar compde des Decrèts de Sindicatura.
- 3.- Designacion, se procedís des membres que compausen eth Conselh d'Administracion dera societat de responsabilitat limitada "Torisme Juvenil Val d'Aràn, S.L".
- 4.- Nomentament, se procedís deth gerent dera societat de responsabilitat limitada "Torisme Juvenil Val d'Aràn, S.L".
- 5.- Designacion, se procedís des membres que compausen era Junta Generau deth Patronat de Promocion e Dinamizacion Empresariau dera Val d'Aràn.
- 6.- Ahèrs d'urgència se n'i a.
- 7.- Precs e demandes.

ANKARA REMÍS AUER MANAT ERA GESSUDA DES SOCORRISTES ESTRANGÈRS

Eth bilanç provisionau de mòrts dempús eth seïsme deth darrèr dimars ei de mès de 12.000, maugrat qu'era chifra poirie duplicà-se.

Dauant aguest tralh de mòrt e es acusacions dera manca d'eficàcia, er executiu d'Ankara decidic establir un comitat especiau entà determinar se poirie aué-se esvitat ua tragedia d'aguestes caracteristiques. Se sage tanben de hèr carar es critiques que l'acusen de passivitat despús era catatròfa.

Ath delà, eth dimars eth govèrn desmentic qu'avesse manat abandonar eth país as equips de rescat estrangèrs. Segontes es autoritats, aqueri que deishen Turquia ac hèn simplaments per que ja non i a esperances de trapar suberviènts.

En aguest aspècte era controvèrsia e era confusion ei totau. Efectiuaments, socorristes de França, Espanha o Alemanha an pres er avion tà tornar tà casa.

Totun, un grop arribat d'Itàlia contunhe eth sòn trabalh en Adapazari, ua des ciutats mès pataquejada peth seïsme. Afirmen que pensen continuar aqui "tot çò que poguen, tot çò qu'eth govèrn mos i deishe demorar. Continuarom treballant mentre demore era mès minimom possibilitat de trapar persones damb vida dejós des tarcums".

Çò de medeish volarie hèr un grop de marins nòrd-americans, que demore deuant era baia d'Izmit a qu'Ankara les demane era sua aju-

da. Quaquarren que peth moment non s'a produït, sense que degun explique per què.

Es equips de rescat que decidiren demorar en Turquia non auràn arren facil çò de contunhar damb es trabalhs de sauvament.

Era pluja e era menaça d'aiguat enes zònes afectades peth seïsme an agravat encara mès era situacion qu'ei dejà fòrça caotica. Era màger part des aliments manats pera comunitat internacionau se trapen en depòsits anegats.

En miei d'aguesta desolacion, encara i a temps entàs miracles coma eth protagonisat eth deluns per un mainatge que siguec rescatat damb vida dempús d'auer estat sèt dies, sense béuer ne minjar, dejós es roeines d'un edifici.

Turquia pense ara enes suberviènts d'aguesta tragedia; enes dètzees de miles de persones que demoren sense tet. Eth govèrn d'Ankara demanèc a Nacions Unides 20.000 tendes de campanha entà dar refugi a ua poblacion, qu'ath delà, tanben s'entèste ath temor pera propagacion des epidemias.

Entre es tarcums i a 35.000 còssi en procès de decompausament, segontes un membre der equipè d'ajuda nòrd-americana qu'afirme que non serie estranh que "aparesque un broton de colèra. S'a de besonh mès metges".

Es herits peth tèrratrem se trapen espartits pes espitaus de tota era geografia turca.

ES VEUDES SON ES GRANES MARGINADES EN SISTÈMA DE PENSIONS ESPANHÒL, SEGONTES ETH CONSELHÈR DE BENESTAR SOCIAU

Eth conselhèr de Benestar Sociau dera Generalitat de Catalonha, Antoni Comas, manifestèc qu'es persones mès discriminades en Espanha son es veudes. "Es sues pensions son lamentables. Ei injust qu'en cas de mòrt deth sòn òme era pension que li demore ara viuda se rebaishe ath 45 per cent, encara qu'es despenes son lèu es madeishes. Totun, se qui mòrt ei era hemna, era pension der òme non botge", afirmèc.

Comas higeç que CiU ac a denonciat de manèra persistent, "per que ei ua situacion que clame tath cèu", e assegurèc qu'ara qu'era situacion economica ei bona cau procedís a reformar tanben es pensions des viudes. Eth conselhèr cre qu'es pensions des veudes an de pujar enquiath cent per cent des que crubaue o podie crubar eth sòn òme, mès enten que tau aument pòt hè-se per fases. "Bèth un suggeric que de moment poirie aumentà-se ath 75 per cent dera pension der òme entà arribar a un termini posterior deth 100 per cent", higeç.

ANÓNCI DERA PUJADA DE PENSIONS
Comas manifestèc qu'en debat sos Benestar

Sociau, que se celebrèc en Parlament de Catalonha a començaments d'abriu, dèc dejà a coneisher eth projècte dera Generalitat d'aumentar es pensions non contributives entà compensar era màger inflacion en Catalonha respècte ara mieja espanhòla.

"Ac diguí en discors programatic, mès cap deputat seguic eth tèma. Auem demorat qu'eth Tribunau Constitucionau se manifestèsse respècte as aumentes en Andalusia entà actuar en aguesta linha. Cau díder qu'en bèri país se compensen es diferències d'inflacion respècte ara mieja deth país", higeç.

Eth conselhèr insistic ena importància qu'es pensionistes non siguen discriminadi, atau coma que degun pogue sentisse abandonat. Considere qu'era actuacion deth Govern dera Generalitat a estat fòrça activa en aguesti ahèrs d'ajuda as persones en situacion dificil, e a destacat respècte ad açò era Renta Mínima d'Insercion, ara quau pòden acuelhè-se tanben es immigrants, includid aqueri qu'acrediten auer estat en Catalonha pendent eth darrèr an, encara que siguen en situacion non legau.

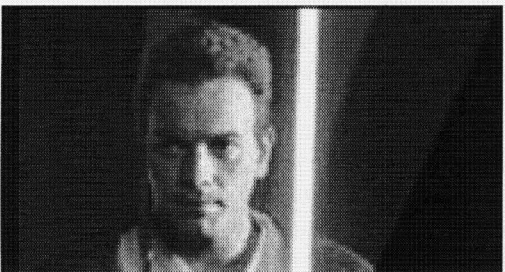
ARRIBE ERA MENAÇA HANTAUMA DERA GUÈRRA DES GALAXIES EN ARAN

Aué e deman se projectarà en Vielha er episòdi I dera *Guèrra des Galaxies: Era menaça hantauma*. Entara magica escadença hèm ua presentacion dera pellicula e publicam un ample resumit deth guidon. Entre aué e deman es fans de *Star Wars* auràn en aranès era istòria deth prumèr episòdi. Toti a soniar!

PRESENTACION ETH NAU EPISÒDI I DERA GUÈRRA DES GALAXIES

Eth nau Episòdi I "dauantcèr" dera *Guèrra des Galaxies*, aperat *Era menaça Hantauma* que portarà ara audiència en un viatge as inicis dera saga dera *Guèrra des Galaxies*. Era trilogia originau dera *Guèrra des Galaxies* (Episòdis IV, V e VI) condèn era istòria de Luke Skywalker, un joen pagès que devierie

un eròi ena luta entà desbançar un impèri mauvat e qu'aguèc d'entestà-se a un des seguidors mès fidèus der Impèri, Darth Vader, qui sauvaue eth terrible secret deth destin deth sòn pair. Era naua trilogia dera *Guèrra des Galaxies* remonte en temps tota ua generacion tà condar era istòria de Anakin Skywalker, eth brave gojatòt qu'un dia devierie eth temut Darth Vader.

ERA ISTÒRIA

En Episòdi I, eth pair de Luke Skywalker non ei mès qu'un joen optimista de 9 ans aperat Anakin, sense auer cap coneishement deth sòn destin coma Senhor Escur ans dempús. En aguesti prumèri ans, Obi-Wan Kenobi ei un joen e energic Cavalèr Jedi. Qui-Gon Jinn ei eth venerable Mèstre Jedi d'Obi-Wan, e sage de mestrar ath sòn discipule era faïçon d'èster Jedi mentre qu'en sòn mon se comencen a debanar conflictes politics. Er Episòdi I arribarà ara audiència a trauèrs des reiaumes e aventures extraordinàries, des deth planeta desèrt de Tatooine en caplòc galactic, eth planeta Coruscant (damb eth temple deth Jedi), eth mon verd de Naboo, e fòrça mès. Es coneishudi personatges dera *Guèrra des Galaxies* Yoda, R2-D2, C-3PO e Jabba the Hutt seràn aqui. Aguest prumèr capitol dera saga dera *Guèrra des Galaxies* mos pòrte ath viatge deth joen Anakin Skywalker qu'a mesura lute entà hèr realitat es sòns sonis e s'entèste as sòns temors en miei d'ua galaxia en crisi.

GUIDON DE STAR WARS: EPISÒDI I ERA MENAÇA HANTAUMA (Prumèra Part)

Er Episòdi I a lòc 32 ans abantes que *Star Wars: A New Hope*. Era pellicula comence damb eth famós tèxte desplaçant-se entar in-

finit. Era camerà baishe e vedem un *cruser* dera Republica propant-se ath planeta Naboo, larèr dera reina Amidala, era futura mair de Luke e Leia. Er objectiu d'aguesta nau ei establir un dialòg entre era Republica e era Federacion Comercià, era quau bloqegèc toti es manaments ath planeta Naboo damb ua sèrie de naus estelars en orbita alrededor deth planeta.

Eth Senador dera Republica e eth Conselh Jedi desconeish eth tracte entre era Federacion Comercià e eth Senhor deth Sith, Darth Sidious. Sidious ei informat per uns nimoudians de qu'es dus cavalèrs Jedi vòlen parlar sus aguest bloquèth; ada çò que Sidious mane qu'eliminèn as Jedi e que vagen desembarcant es tropes en Naboo. Es Nimoudians sagèten era cramba a on se trapan es Jedi e l'amplissen de gas mortau, mentre mane a Androides de Batalha reconèisher era zòna. Es cavalèrs arthenen toti aguesti problèms e en veir qu'era sua nau a estat destruida s'internen enes transports que dirigissen entà Naboo.

EN PLANETA NABOO

Un viatge delà, se trapan damb un gungan aperat Jar Jar Binks que les ajudarà a arribar enquiath Palai de Theed (caplòc de Naboo). Entad açò les pòrte enquiath larèr des gungans: un mon submarin en interior d'un lac. Aquiu es Jedi arthenen ua nau submarina que les pòrte enquiath palai. En sòn recort se trobaràn damb varies criatures que sajaràn d'entrapar eth submarin a on van es Jedi e Jar Jar.

Mentre tant, era Federacion arribèc enquiath palai e amassèc a toti es diplomatics, inclodida era reina Amidala. Un viatge es Jedi sagen de tornar tath palai eliminèn as androides dera batalha qu'amiauèn ara reina tara preson. Es Jedi an de besonh treir d'aquiu ara reina e portà-la tath Senat dera Republica entà tratar eth bloquèth dera Federacion. Un viatge laguens dera nau se'n van toti tà Naboo. Ena nau i son Jedi, Jar Jar, era Reina e eth sòn sèquit.

Un viatge arribadi en espaci sideral se troben damb un atac frontau dera nau dera Federacion. Era nau ei damnada e non pòden gèsser ath hiperespaci, per çò que se manen dues unitats astromecaniques entà apraiar eth desperfecte en exterior dera nau. En apraià'c arthenen passar de luenh dera nau dera Federacion e se dirigissen tà Coruscant, capitau dera Republica. Era reina arregrais ar androide er auer apariat era avaria. Aguesta unitat se

presente coma R2-D2. Pendent eth trajècte se dan compde qu'encara an de besonh ues parts mecaniques entà que foncione era nau, atau qu'atèrren en Tatooine entà arthené-les.

Mentre tant, Darth Sidious mane ath sòn discipule, Darth Maul, a cercar es Jedi e era reina.

ETH PLANETA TATOOINE

Qui-Gon aterrirà enes dehòres dera ciutat de Mos-Espa. Ena nau aurà de demorar era reina e Obi-Wan coma era sua defensa. Qui-Gon, Jar Jar y R2-D2 se dirigissen tà Mos-Espa, mès era reina vò qu'ua des sues pinçèles, Padme, les amie, ada çò que Qui-Gon finauments accedís.

Arriben a ua botiga de herralha propietat de Watto (espècie d'insècte blu damb ales e ua petita trompa). Aquiu eth grop descubís a un joen mainatge de 9 ans, Anakin Skywalker, qu'ei un esclau amassa damb sa mair, de Watto. Eth comentè qu'ei un gran pilòt e qu'ei er unic uman que participe ena pròpleu corsa de naus (*Pod Race*) damb un veïcul creat per eth medeish.

Qui-Gon sen qu'era fòrça fluís notablaments en joen Anakin. Pren ua mòstra de sang e se la mane a Obi-Wan entà qu'analise era cantidat de midi-clorians dera sang. Es resultadi son incredibles: eth mainatges a un numerò de midi-clorians que ges dera tabla, çò jamès vist. Qui-Gon comentè damb era mair eth futur d'Anakin e era presència dera Fòrça en eth. Despús de plan conversacions damb Watto, Qui-Gon arthenh ua apòsta entà poder liurar ath gojat. Se Anakin guanhe era corsa, Watto li darà es parts dera nau qu'a de besonh e deisharà a Anakin en libertat. Se Anakin perd era corsa, Watto demore ena nau damb era reina.

Era corsa des naus ei ua seqüència que cambiarà tant era vida d'Anakin coma era istòria dera *Guèrra des Galaxies*. Aguesta corsa a ua cèrta semblança damb aquera auta famosa de carruatges de Ben-Hur. Era corsa l'organise Jabba el Hutt, laguens des hestiuetsats deth Boonta Eve. Ena corsa participe Sebulba, un estranh alienigena que tostemps guanhe en aguest tipe de corses. Tot just abantes de començar, Sebulba sabotege un des motors d'Anakin. Era corsa ei a tres torns a trauèrs deth desèrt e tutes de Tatooine. Qui-Gon li conselhe a Anakin: "sen... non penses".

ERA CORSA DE NAUS

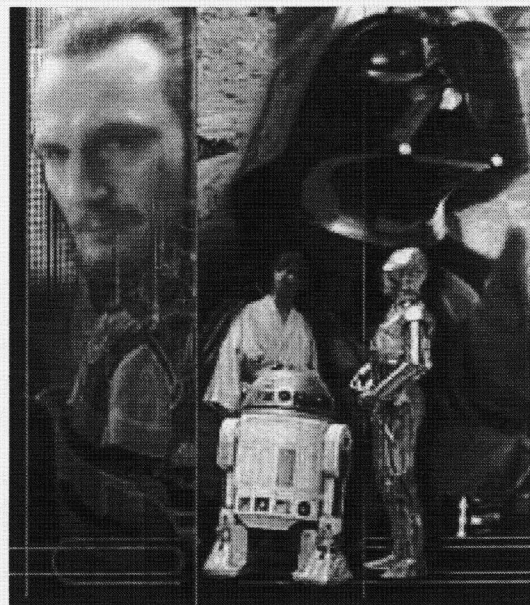
Comence era corsa... Anakin e ua auta criatura an problèms en aringar es motors. Non passe arren... Anakin arthenh aringar es sòns motors ues segones mès tard. Merci a bèri params de Sebulba tà d'auti corredors e era participacion des Demoradors des Sables, Anakin guanhe eth dusau lòc en darrèr torn.

Anakin a un duèl de contacte damb Sebulba, e aqueth tuste damb ua barralha e se vire entà ua arribentor que le puge enquia cents de mètres deth tèrra pr'amor que va a 600 km/ora. Anakin jògue damb motors: mès potència, quèrra, dreta... entà non perder er equilibri e non tustar ena queiguda. Dehòra eth son... tension ath maximom, e ... ANAKIN SE MET PRUMÈR. Eth public victorege es adreties d'Anakin.

Mès eth sabotge de Sebulba apareish ara: un des motors perd energia. Sebulba auance a Anakin en tot arrialhar.

Anakin actúe rapidaments: arthen amortar eth petit huec deth motor en tot barrar ua *escotilha*, enguarde ena pantalha qu'er aute motor a sufisenta energia, emboisha un cable des deth motor ar aute, e traspassa era energia sufisenta ath motor espatracat e lo torne a aringar de nau. Arribè a meté-se ara madeisha nautada de Sebulba e s'endraben es motors. Anakin hè un fòrt accelerat e s'emportè eth motor deth sòn contrincant en tot eliminà-lo dera corsa. Anakin arribè eth prumèr...

Watto cumplís eth tracte e Qui-Gon s'empòr-

te a Anakin deth sòn larèr. Anakin promet ara mair que tornarà quan sigue un Jedi entà liurà-la. Tanben dejà ath robòt creat per eth, C3-PO, e li ditz que tornarà entà acabà'c. Quan Qui-Gon e Anakin son en tren d'arribar ara nau dera reina, Darth Maul apareish en un aereossissador e lute damb Qui-Gon damb eth sòn sabre de lum. Es auti pugèn ara nau e s'enlairen. Vòlen tà Qui-Gon damb era plataforma baishada. Qui-Gon arribè d'un saut ara plataforma merci ara Fòrça. Darth Maul non pòt hèr arren. Era nau ges tà Coruscant.

(Contunhe deman)

Editor e director: Joan-Ramon Colomines-Companys.
Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.
Equip comercià: Ramon Agulló i Teixidor.